ביצה פרק ראשון ביצה

דשמעה קליה ביממא. ובלילה מסמיעין קולס למרמוק יומר מכיוס ולא נקט בלילה משום דמסמיטו כיוס: **כי** לא ברק איטר מאתמול הוא. ופ"ת והא כילה דכר כיס לו ממירין (ב) ס"כ ספקא לחומרא ו"ל דשמני אמת מקועה בשפת הנהר מזה ואמת מקועה בשפת הנהר מזה ועץ קלר מוטל לרוחב הנהר ועוברין כו בדוחק על ידי שמוזגין במצל ועוברין: **כמאי מוקימנא**. לדרבי יוסי ס"ל שמוע: **אימא מאתמול הוא**. לכיון דרוחב ביממת יולדן מי לא בדק מלינן ביממת: **דרבי יוחנן לא שביחא**. הלכך בדאיכא זכר כיון דקיס לן לחיעה יולדת בלילה תלינן כרבי יוחנן מכל בדספיקא מחרעא לילד בלילה שביח טפי מיליא רובא: **תומא שמיקא**. שומין שחוקין: **גנגוי**. הנתם שוחה ממנו מס מוללו מגולה ומטיל בו מרס: **מס כן**. דמד שיעורא לחרוייהו: **שיעורו של זה כו'**. להכי לא ילף שאור ממתן משום דחמץ בככותבת " דלא מיתת דיו לכא מן הדין להיות כגדון ושאור נמי בככותבת להכי כתביה בהדיא לשעורי בשיעורא וחוא ושיעורא רבא. ולהכי נקט כותבת דבכהכי הוי יתיבי דעתא דמפרש טעמא ביומא (דף עט.) מי נמי שיעורין הלכה למשה מסיני: **ניח לחו דרבי זירא**. בתמיה וחא קלא בהדיא כתיב: **פתח הכתוב בשאור**. שאור לא ימלא בבתיכם (שמות יג): **וסיים בחמץ**. כי כל אוכל [מחמצת] וחוה ליה למכתב כי כל אוכל שאור כו' דמ' חמיץ עוכבו עם מזכרתו: **וזו שאור וכו'**. כזה כן זה: **לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי**. דתפילו ב"ם מודו דחמץ חייב בכרת בשאור בתלמודו וכדר' זירא אבל לביעור לב"ם לא השוו מלתיעריך קלא למכתביהו לתרוייהו לא ילפה לן ממץ ולא ילפה לן שאור לא ילפיען למימר כי היכי דבאכילה הכוה בכתוב אכילת חמץ לביעור שאור אף לביעורו הכוה לו דמלתיעריך למכתביהו יש מלוק בביעורן: **תניא כמי היכי**. דבביעור הוא דפליגי ולא באכילה: **הכומה דיעבד**. לאי אמר מסמע אבל לכתחילה לא אמרו ליה בית שמאי לבמוע אלא בעפר מוכן אלא בעפר מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה דמר אית ליה דרבי זירא ורבה ליה דרבי זירא א"ל בין לדידי בין לרבה אית לן דרבי זירא והכא בהא קא מפלגינן רבה סבר אי איכא עפר למטה אין אי לא לא חיישינן דלמא ממליך ולא שחיט ולדידי (ארדבה) הא עדיפא דאי לא שרית ליה אתי לאמנועי משמחת יום טוב: ומודים שאם שחט שיחפור בדרך ויכסה: אמר רבי זריקא אמר רב יהודה והוא שיש לו דרך נעוץ מבעוד יום והא קא עביד כתישה אמר רב חייא בר אשי אמר רב

בעפר

דשמעה קליה ביממא עבד רב מרי עובדא [א]עך שתין בתי ואי איכא נהרא לא עברא ואי איכא מברא עברא ואי איכא מיצרא לא עברא הוה עובדא ועברא אמיצרא במאי אוקימתא בדספנא מארעא מאי איריא בדק כי לא בדק נמי כי [ב]לא בדק אימא מאתמול הואי אי הכי כי בדק נמי אימא יצתה רובה וחזרה היא וכדר' יוחנן דרבי יוחנן לא שביח ואמר רבי יוסי בן שאול אמר רב [ג]האי תומא שחיקא סכנתא לגלויא: בית שמאי אומרים שאור בכזית: [ד]מאי טעמייהו דב"ש א"כ לכתוב רחמנא חמץ ולא בעי שאור ואנא אמינא ומה חמץ שאין חמוצו קשה בכזית שאור שחמוצו קשה לא כל שכן שאור דכתב רחמנא למה לי לומר לך שיעורו של זה לא בשיעורו של זה ובית הלל צריכי דאי כתב רחמנא שאור הוה אמינא משום דחמוצו קשה אבל חמץ דאין חמוצו קשה אימא לא צריכא ואי כתב רחמנא חמץ משום דראוי לאכילה אבל שאור שאין ראוי לאכילה אימא לא צריכא ובית שמאי לית להו דרבי זירא דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ לומר לך זהו שאור זהו חמץ לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי לענין ביעור בית שמאי סברי לא ילפינן ביעור מאכילה ובית הלל סברי ילפינן ביעור מאכילה אתמר נמי א"ר יוסי בר חנינא מחלוקת לענין ביעור אבל לענין אכילה דברי הכל זה וזה בכזית תניא נמי הכי [ו]ולא יראה לך [ז](שאור) ולא יראה לך [ח](חמץ) זהו מחלוקת שבין בית שמאי וב"ה שב"ש אומרים שאור בכזית וחמץ בככותבת וב"ה אומרים זה וזה בכזית: השוחט חיה ועוף ביו"ט וכו': השוחט דיעבד אין לכתחלה לא אימא סיפא וב"ה אומרים לא ישחוט מכלל דת"ק סבר ישחוט הא לא קשיא לא ישחוט ויכסה קאמר אימא סיפא ומודים שאם שחט שיחפור בדרך ויכסה מכלל דדישא לאו דיעבד הוא אמר רבה הכי קאמר השוחט שבא לימלך כיצד אומר לו ב"ש אומרים אומר לו שחוט חפור וכסה ובית הלל אומרים לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן מבעוד יום רב יוסף אמר ה"ק השוחט שבא להמלך כיצד אומר לו ב"ש אומרים אומר לו לך חפור שחוט וכסה וב"ה אומרים לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן מבעוד יום א"ל אביי לרב יוסף לימא מר ורבה בדרבי זירא אמר רב קא מפלגיתו דא"ר זירא אמר רב [י]"השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר [ל]ושפך את דמו וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה דמר אית ליה דרבי זירא ורבה ליה דרבי זירא א"ל בין לדידי בין לרבה אית לן דרבי זירא והכא בהא קא מפלגינן רבה סבר אי איכא עפר למטה אין אי לא לא חיישינן דלמא ממליך ולא שחיט ולדידי [מ](אדרבה) הא עדיפא דאי לא שרית ליה אתי לאמנועי משמחת יום טוב: ומודים שאם שחט שיחפור בדרך ויכסה: אמר רבי זריקא אמר רב יהודה [נ]והוא שיש לו דרך נעוץ מבעוד יום והא קא עביד כתישה אמר רב חייא בר אשי אמר רב

בעפר

יעשה מס ישמוט מס לגו הואיל ואין לו עפר מימות כ"ש מומרים כו': **רב יוסף אמר כו'**. ולקמיה מפרש במאי קמפלגי רבה ורב יוסף מלישנא ד"ה: **בעפר**. מסמע שהוא נגלל וטמון בעפר קודם הכסוי: **וכסהו עפר**. הוי מסמע דלא קפיד אלכסוי: **אין לן דר' זירא**. ובעינן עפר למטה והכי קאמר רבה מס יכולין לומר לו שמוט מיד שים לו כגר עפר למטה שרינן ליה אבל מס אנו לריכין לומר לו חפור תחלה לא נתיר לו: **דלמא**. לאחר מפירה ממליך ולא שחיט נמלא שחופר כתנס: **הא עדיפא**. דלא תגזור הכי: **והא קא עביד כתישה**. לרב יהודה פריך דאמר והוא שים לו דרך נעוץ דלמא דטעמא דמתניתין לאו משום דאחי אח לא תעשה כל מלאכה דלא משום דבכר חפור ועומד הוא והא קא עביד כתישה שעדיין רגבים מדוקים הם ואין רואין לכסוי דלא מס כן כותבן וכותש תולדה דטוחן הוא[ס] ומלאכה היא: והא

משמרת הש"ס

עוכדת. שהקול אינו נשמע ביום כבלילה. בדבק מעי"ט ולא מלא והשמים ומלא היה מרגגול זכר עד שעים בתים ומתן כ' מרי על התרגגול והתיר אח הבילה: **מבכרת**. גמר': **מילתא**. תבל קשור בדאמרי אחי ימדות אחת מקועה בשפת

תורה אור השלם

1. מעות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבולך:
שמות יג ז
2. ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר:
ויקרא יז יג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי לא וכו' ממירין הוא שם קן:

גליון הש"ס

ר"ש" ד"ה שיעורו של זה כו' ר"א אימא ריש. וכעין זה כ' רש"י בכ"מ דף נב ע"ש ד"ה ניתר לך:

מוסף רש"י

שיעורו של זה לא כשיעורו של זה. על כרחך למתן נפיס מכזית ולהכי כתב שאור, לפי לא כתביה יכול יגמר ממתן סוה אמינא דיו לכא מן הדין להיות כגדון ולא מיתיבי עליה אלא בשיעורה רבה, להכי כתביה רחמנא למיכיב רחמנא, לפיכך בפסח יש לנהוג בכזית מכזית ולא פחות, דאם לא כזית לא קהא לפיכך מצינו מכזית ומכל מקום מלאכה, דפסח מלאכה כזית, אבל ביוהב מכזית ומכל מקום אין מלאכה אלא בכזית (יומא עם:). ובית הלל צריכי. למד מהבריה לא ילף (פסחים ה:). **אבל** שאור שאין ראוי לאכילה. דלא אמי למילכה (שם כג:). **צריך** שיתן עפר למטה. עפר תיחוח ולא על קרקע קשה (חולין פג:) לפי הקרקע קשה לא מיקרי עפר (שם לא:). **עפר לא נאמר אלא בעפר**. עפר משמע דלא בעי עפר אלא בעיפר, בעפר משמע כולי עלמא, בעפר משמע כולי טיתן בעפר (שם לא:).

ג א ב טו"ע פ"א מה' חו"מ סי' מקוב סעיף ו:
נא ג מיי' פ"ו מהל' יוהב הלכה ה טור ויו"ד סי' קיו וכב מלבם ע"ו פ"ב דף עמ. וכה"ג שם סי' יג):
נב ד מיי' פ"ב מהל' שחיטה הלכה יד סמג עשין סד טור ש"ע יו"ד סי' כח סעיף ה:
נג ה מיי' פ"ב מהלכות יו"ט טוש"ע פ"ח סי' מלח סעיף יד:

רבינו חננאל

עבד רב מרי עובדא עד שיתין בתי. ואי איכא נהרא לא עברא כו'. א"ר יוסי בן שאול אמר רב האי תומא שחיקא סכנתא לגלויא. בית שמאי אומרים שאור בכזית וחמץ בכותבת ובית הילל אומרים זה וזה בכזית. תוספתא אימתי שאור המותמץ אחרים, ואיזה חמץ שנתחמץ מאליו. מאימתי קרוי שאור משיפסל מלאכול הכלב. **מתני'** השוחט חיה או עוף ביו"ט כו'. ואקשינן וכי בית שמאי ישחוט לכתחילה קאמרי, דקתני בית הילל אומרים לא ישחוט. ופרקינן הא דקתני לא ישחוט לא יכסה הוא. וכך היא הצעה של משנה, אמרו בית שמאי אם שחט דאיעבד, יכסה לכתחילה. ואמרי בית הילל לא יכסה. ודחינן להאי פירוקא, מדקתני סיפא ומודים שאם שחט שיחפור בדרך ויכסה, מכלל דרישא לכתחילה הוא. ופריק רבה פירוק אחר, דהאי דקאמר השוחט, כלומר הרוצה לשחוט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אומרים לו שחוט מקודם ואח"כ חפור וכסה. ובית הילל אומרים לא ישחוט כו'. ואסיקנא דב"ש אית להו דרי' זירא דאמר בשחיטת חולין, השוחט צריך שיתן עפר למטה וישחוט עליו ואח"כ יכסהו בעפר מלמעלה, ובהא פליגי, רבה סבר אי איכא עפר מוכן מאחמול למטה ישחוט, ואם לאו לא ישחוט ויתן עפר למטה כדי שישחוט עליו, חיישינן דלמא ממליך ולא שחיט ואתי למיעבד. ורב יוסף אמר הא עדיפא, דאי לא שרית ליה למיחתר, ומנין דליה עפר מוכן אתי לאימנועי משמחת יו"ט. ופריקנא לן כבית הילל דאמרי לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן וקן"ק. **ומודים שאם שחט שיחפור בדרך יכסה**. פירוש דקר כמין חד וכמין גנר. ואוקמה ר' יהודה והוא שיש לו דקר נעוץ מאתמול. פירוש, הואיל ונעץ קר מבעוד יום, הוה ליה מוכן. ואקשינן והא נביד כתישה, כלומר שמוכך על הדקר מכתש זה העפר, כדכתיב גם תכתוש את האויל במכתש. ואמר רב בעפר תיחוח, כלומר עפר מת שאינו מכתש. והא עביד נומא, כלומר משיתלוש הדקר נעשית נומא. ופרקינן מתני' כרי אבא דאמר בחגיגה פרק ראשון החופר גומא ואין צריך אלא לעפרה סטור עליה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com